

Częstochowa 22.11.2018 r.

Prof. dr hab. inż. Jerzy Szkutnik
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu
Instytut Przyrodniczo – Techniczny
ul. Zamkowa 2
58-300 Wałbrzych

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Mileny Ociesy „Zarządzanie procesem rozwoju inwestycyjnego gmin miejskich województwa śląskiego”

Wstęp

Niniejsza recenzja została opracowana na podstawie zlecenia – pismo R-WZ/Bd-510-19/2016 z dnia 19.11.2018 r., będącego rezultatem Uchwały Rady Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej z dnia 23 października 2018 roku.

Recenzja zawiera następujące części:

1. Ogólną charakterystykę rozprawy,
2. Charakterystykę tematu oraz tez rozprawy,
3. Rozwiązanie postawionego problemu naukowego,
4. Uwagi i kwestie dyskusyjne,
5. Ocenę pracy jako rozprawy doktorskiej,
6. Wniosek końcowy.

1. Ogólna charakterystyka rozprawy

Rozprawa zawiera 182 stron tekstu podstawowego , podzielonego na 5 rozdziałów, wstępu, spisu treści, zakończenia, wykazu literatury zawierającej 276 pozycji, w tym 30 anglojęzycznych, spisu tabel, spisu wykresów, spisu załączników oraz aneksu.

Pracę stanowi poważny wkład do badań nad zagadnieniem podnoszenia efektywności oraz ustalania kierunków rozwojowych w zakresie inwestycji lokalnych samorządów

Wydział Zarządzania P.Cz.
Sekretariat

Wpł. dn. 26. 11. 2018

terytorialnych, ze szczególnym uwzględnieniem gmin. Praca skupia się głównie na problemie stymulowania rozwoju gmin poprzez wskazanie zasadniczych oraz alternatywnych możliwości finansowania tego rozwoju. Gminy mogą pozyskiwać dochody własne oraz być zasilanym poprzez dotacje i subwencje. Istotnym źródłem finansowania inwestycji w ostatnich latach stały się fundusze europejskie, które w zdecydowany sposób rozszerzają możliwości realizacji dużych inwestycji. Szansą na zwiększenie możliwości inwestycyjnych jest partnerstwo publiczno-prywatne, ten rodzaj działalności finansowej powinna być brana pod uwagę, jako rozwiązanie przyszłościowe. Dzięki podziałowi zadań, odpowiedzialności i ryzyka pomiędzy obu rodzajami podmiotów możliwa staje się bardziej efektywna ekonomicznie realizacja inwestycji. Partnerstwo publiczno prywatne może być także realizowane przy wykorzystaniu funduszy unijnych. Wszystkie te aspekty zawiera prezentowana praca, składa się ona z następujących części: Wstęp, stanowiący wprowadzenie do zasadniczych badań, związanych z efektywną realizacją polityki inwestycyjnej w gminach w ujęciu finansowym i zarządczym. Głównym motywem podjęcia tematu pracy była próba wskazania uzasadnionych rozwiązań zwiększających racjonalność przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych przez gminy. Rozdział ten zawiera także prezentację celu jak i tezę pracy. Celem głównym pracy było zbadanie wpływu zarządzania procesem inwestycyjnym na rozwój gmin miejskich. Osiągnięcie tego celu rozłożono na realizację celów cząstkowych obejmujących: cel teoretyczny, cel badawczy oraz cel praktyczny. Celem teoretycznym było usystematyzowanie teorii dotyczącej zarządzania procesem inwestycyjnym w gminach, celem badawczym była analiza i ocena działalności inwestycyjnej gmin miejskich należących do województwa śląskiego, zbadanie poziomu ich rozwoju oraz określenie korelacji pomiędzy aktywnością inwestycyjną a rozwojem badanych gmin. Ostateczny cel – praktycznym było przedstawienie koncepcji zarządzania inwestycjami gminnymi oraz zidentyfikowanie rozwiązania modelowego, możliwego do implementacji w tych gminach.

Główna hipoteza badawcza to: Zarządzanie procesem w gminach miejskich determinuje ich rozwój, natomiast hipotezy pomocnicze są następujące:

1. Występuje dodatnia korelacja pomiędzy aktywnością inwestycyjną gmin miejskich a poziomem ich rozwoju.
2. Występuje dodatnia korelacja pomiędzy poziomem aktywności inwestycyjnej gmin miejskich a koncentracją ich inwestycji.

3. Zewnętrzne źródła finansowania aktywizują procesy inwestycyjne gmin miejskich.
4. Ograniczone zasoby finansowe gmin miejskich wpływają na poszukiwanie alternatywnych źródeł finansowania inwestycji

Rozdział 1 - Ewolucja koncepcji zarządzania organizacjami publicznymi, zawiera prezentację teorii zarządzania publicznego jako subdyscyplinę nauk o zarządzaniu. Omówiono trzy główne koncepcje zarządzania organizacjami publicznymi w ujęciu chronologicznym – tradycyjne zarządzanie w administracji publicznej, nowe zarządzanie publiczne oraz współzarządzanie publiczne. Rozdział 2 - Rola samorządu terytorialnego w rozwoju społeczno – gospodarczym – zdefiniowano pojęcie samorządu terytorialnego oraz przybliżono jego główne cechy i zadania, zwracając uwagę na interdyscyplinarność tego pojęcia, przedstawiono teorie samorządu oraz pokazano podstawy prawne polskich samorządów terytorialnych. Rozdział 3 – Zarządzanie działalnością inwestycyjną w gminie to prezentacja definicji inwestycji oraz ich klasyfikacji według różnorodnych kryteriów. Opisano również źródła inwestycji gminnych oraz przeprowadzono ich analizę empiryczną.

Rozdział 4 – Aktywność inwestycyjna gmin miejskich a poziom ich rozwoju stanowi ocenę rozwoju społeczno – gospodarczego gmin miejskich należących do województwa śląskiego. Wykorzystano do tego jedną z najlepszych metodologii analitycznych taksonometrycznego wskaźnika rozwoju Hellwiga, skonstruowanego w oparciu o dziesięć wybranych cech diagnostycznych, zbadano także poziom aktywności inwestycyjnej badanych gmin za pomocą wskaźnika syntetycznego. Rozdział ten zakończono wynikami badań wpływu aktywności inwestycyjnej gmin miejskich na poziom ich rozwoju wykorzystując współczynnik korelacji Spearmana.

Rozdział 5 - Ocena zarządzania procesem rozwoju inwestycyjnego gmin miejskich stanowi ocenę zarządzania procesem rozwoju inwestycyjnego gmin miejskich województwa śląskiego. Określono w nim kierunki inwestycyjne, zbadano wykorzystanie funduszy europejskich oraz współfinansowanie inwestycji poprzez partnerstwo publiczno-prywatne. Dokonano klasyfikacji gmin miejskich ze względu na poziom rozwoju społeczno – gospodarczego i poziom kondycji finansowej, wskazując gminy wzorcowe. Podsumowaniem tego rozdziału jest prezentacja autorskiego modelu zarządzania procesem rozwoju inwestycyjnego gmin miejskich.

Ostatnia część pracy: Zakończenie to podsumowanie całości badań i analiz, prezentacja najważniejszych wniosków wynikających z przeprowadzonych badań oraz weryfikacja hipotez badawczych postawionych na początku pracy.

2. Charakterystyka tematu oraz celu rozprawy

Tematyka rozprawy doktorskiej pt. „Zarządzanie procesem rozwoju inwestycyjnego gmin miejskich województwa śląskiego” jest istotna zarówno z naukowego jak i praktycznego punktu widzenia. Dotyczą one bowiem rozwoju społeczno-gospodarczego jednostek samorządu terytorialnego, a w konsekwencji poziomu życia wszystkich jej mieszkańców. Wszystko to co zmierza do poprawy sytuacji tym zakresie jest bardzo ważne i wartościowe. Badania Autora mieszczą się w tym obszarze, a problem naukowy rozważany w pracy jest bardzo aktualny i ważny szczególnie w tym okresie, kiedy nasz kraj aspiruje do grona krajów wysoko rozwiniętych, gdzie zasady optymalnego rozwoju efektywności finansowej powinny być szczególnie stosowane. Badania nad problematyką rozważaną w rozprawie zarówno w kraju jak i zagranicą są już prowadzone od pewnego czasu, niemniej jednak ta praca stanowi istotny wkład w nowe spojrzenie nad zastosowaniem innowacyjnych rozwiązań przy uwzględnieniu pakietu uwarunkowań finansowych oraz zarządczych obejmujących takie istotne czynniki dla mieszkańców jak: Transport i łączność, turystyka, gospodarka mieszkaniowa, administracja publiczna, bezpieczeństwo publiczne, i ochrona przeciwpożarowa, oświata i wychowanie, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, gospodarka komunalna i ochrona środowiska, kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, kultura fizyczna

Pozytywnie więc oceniam fakt, że Doktorantka podjęła tak złożony i bardzo aktualny problem, zajmując się w rozprawie przedstawieniem w sposób kompletny – uwzględniający zarówno podstawy teoretyczne, metody statystyczno-ekonometryczne pozwalające na określenie stanu faktycznego funkcjonowania gmin miejskich województwa śląskiego pod względem potencjału inwestycyjnego oraz kierunków rozwojowych. Takie holistyczne spojrzenie daje pozytywny impuls do dalszych badań w tym obszarze, a przedstawione w pracy autorskie rozwiązanie w postaci **Modelu zarządzania procesem rozwoju inwestycyjnego gmin miejskich** są dobrym prognozykiem implementacji prezentowanych rozwiązań.

Biorąc pod uwagę powyższe aspekty, należy stwierdzić, że praca doktorska mgr Mileny Ociesy jest aktualna i dotyczy ważnych problemów w jednostkach samorządu terytorialnego ze szczególnym uwzględnieniem gmin miejskich.

Doktorantka podjęła się trudnego zadania, polegającego na udowodnieniu, że istnieje korelacja pomiędzy zarządzaniem inwestycjami gminnymi a ich rozwojem. Postawione przez Doktorantkę cele pracy są oryginalne. Przedstawiony problem naukowy jest aktualny i ważny, szczególnie w obecnym okresie. Zagadnienia naukowe przedstawione w pracy są w ogólności sprecyzowane w sposób wystarczająco jasny i jednoznaczny, a postawiona na wstępie hipoteza badawcza została w trakcie pracy definitywnie udowodniona.

3. Rozwiązanie postawionego problemu naukowego

Problem naukowy przedstawiony przez Autora rozwiązany został w rozdziałach: czwartym piątym gdzie kolejno sprecyzowano główne założenia metodyczne i twórczo rozwinięto metodykę analityczną pozwalającą na wielowarstwowe spojrzenie badawcze, umożliwiające na pewne wnioskowanie syntetyczne. Podejście takie uważam za bardzo właściwe i nowatorskie, można bowiem w tak skomponowany sposób stosować ją także przy innych innowacyjnych rozwiązaniach dotyczących zarządzaniem np. zarządzania procesowego w w inteligentnych miastach.

Katalog innowacyjnych prac wykonanych przez Doktorantkę w rozprawie jest imponujący, za najbardziej oryginalne osiągnięcia Autora pracy uznałbym:

1. Ocenę aktualnego stanu wiedzy w zakresie koncepcji zarządzania organizacjami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem zarządzania w samorządach,
2. Opracowanie zestawienia podstawowych typów rozwoju lokalnego oraz diagramu: Mechanizm rozwoju gminy,
3. Sklasyfikowanie inwestycji pod względem kryterium i rodzaju,
4. Wykorzystanie metodologii taksonomii ekonometrycznej do pomiaru rozwoju społeczno-gospodarczego gmin miejskich
5. Opracowanie autorskiego Wskaźnika syntetycznego kondycji finansowej gmin miejskich,
6. Opracowanie autorskiego Modelu zarządzania procesem rozwoju inwestycyjnego gmin miejskich.

Podsumowując rozprawę, należy zaznaczyć, że została ona wykonana dla bardzo obszernego obszaru badawczego, ale mimo to praca stanowi spójne opracowanie o dużym znaczeniu implementacyjnym.

4. Uwagi i kwestie dyskusyjne

Jako recenzent rozprawy zgłaszam następujące uwagi i kwestie dyskusyjne:

A. Uwagi ogólne:

1. Przeprowadzone badania zawierają analizy dotyczące jedynie województwa śląskiego, myślę, że interesujące było by odniesienie do sytuacji krajowej lub europejskiej.
2. Jakim modyfikacjom uległ by Model zarządzania procesem rozwoju inwestycyjnego gmin (str.156), gdyby uwzględnić nowe idee zarządzania i przywództwa, takie jak : Przywództwo błękitnego oceanu, Przywództwo pozytywne, Inteligentny konserwatyzm, Digitalny Coaching oraz Doktrynę Ateny ?
3. Nie skonkretyzowano kierunków dalszych badań, jak Doktorantka widzi rozszerzenie tych badań, zakładających opracowanie modelu zarządzania procesowego poprawiającego efektywność zarządzania miastem, poziomu jego konkurencyjności jako miejsca zamieszkania oraz miejsca do inwestowania, poziomu efektywności ekonomicznej (porównanie do zarządzania miastem jako przedsiębiorstwem, zarządzania ryzykiem oraz efektywności zarządzania operacyjnego miastem.
4. Niezbyt czytelne podsumowanie pracy, brak syntetycznego opisu wraz z adekwatną wizualizacją – sugestia recenzenta: wykorzystanie wykresu radarowego.

B. Uwagi szczegółowe:

1. W wielu miejscach jako źródło podawana jest informacja” na podstawie danych Ministerstwa Finansów; na podstawie danych GUS – od Doktorantki wymagałbym większej precyzji.
2. Niewłaściwa orientacja rysunków lub tablic – str.156, 192, 193,

Uwaga generalna do uwag szczegółowych : przy nielicznych uwagach redakcyjnych, praca napisana bardzo starannie, i o dobrej stylistyce co świadczy o dojrzałości naukowej Doktorantki. Recenzent zauważa właściwą opiekę merytoryczną w trakcie przygotowywania pracy przez promotorów.

5. Ocena pracy jako rozprawy doktorskiej

Biorąc pod uwagę zawartość pracy stwierdzam, że: Doktorantka w sposób wystarczająco jednoznaczny sformułowała problem naukowy, który następnie rozwiązała właściwie przy użyciu metod naukowych. Zakres i stopień wiedzy Doktorantka w zakresie dyscypliny naukowej, której dotyczy praca, jest wystarczający zarówno w zakresie teoretycznym jak również aplikacyjnym.

Na szczególną uwagę zasługuje duża wiedza i znajomość zagadnień związanych z koncepcjami zarządzania organizacjami publicznymi, roli samorządu terytorialnego w rozwoju społeczno - gospodarczym oraz działalnością inwestycyjną w gminach miejskich. Doktorantka posiada również dobre opanowanie techniki pisania prac naukowych oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

6. Wniosek końcowy

Recenzowana rozprawa doktorska mgr Mileny Ociesy „Zarządzanie procesem rozwoju inwestycyjnego gmin miejskich województwa śląskiego ” **spełnia ustawowe wymagania dotyczące rozpraw doktorskich** zawarte w art. 13 Ustawy O stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki z 14.03.2004r.(Dz.U.nr 65,poz.595) w zgodzie z Ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym z 27.07.2005r.(Dz. U. nr 164, poz.1365 z późniejszymi zmianami). Jest ona oryginalnym rozwiązaniem postawionego przez Autora zagadnienia naukowego. Potwierdza opanowanie przez Niego wiedzy w dyscyplinie naukowej: nauki o zarządzaniu. Potwierdza również umiejętność rozwiązywania problemów naukowych, w związku z powyższym wnioskuję o **dopuszczenie mgr Mileny Ociesę do publicznej obrony rozprawy doktorskiej.**

prof. dr hab. inż. Jerzy Szkutnik, prof. zw.